

Bruksela, 22 czerwca 2020 r.

ZAWIADOMIENIE DLA ZAINTERESOWANYCH STRON

WYSTĄPIENIE ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA Z UE A PRZEPISY UE W DZIEDZINIE INWAZYJNYCH GATUNKÓW OBCYCH

Dnia 1 lutego 2020 r. Zjednoczone Królestwo wystąpiło z Unii Europejskiej i stało się „państwem trzecim”¹. Umowa o wystąpieniu² określa okres przejściowy, który kończy się dnia 31 grudnia 2020 r.³ Do tego czasu prawo Unii stosuje się w całości do Zjednoczonego Królestwa i na jego terytorium⁴.

W okresie przejściowym UE i Zjednoczone Królestwo będą prowadziły negocjacje w sprawie porozumienia dotyczącego nowego partnerstwa, przewidującego w szczególności strefę wolnego handlu. Nie jest jednak pewne, czy takie porozumienie zostanie zawarte i czy wejdzie w życie z końcem okresu przejściowego. W każdym razie skutkiem takiego porozumienia byłyby stosunki, które z punktu widzenia warunków dostępu do rynku znacznie różniłyby się od udziału Zjednoczonego Królestwa w rynku wewnętrznym⁵, w unii celnej UE oraz w obszarze podatku VAT i podatku akcyzowego.

Dlatego też wszystkim zainteresowanym stronom, a w szczególności podmiotom gospodarczym, przypomina się o sytuacji prawnej mającej zastosowanie po zakończeniu okresu przejściowego (część A poniżej). W niniejszym zawiadomieniu wyjaśniono również pewne istotne postanowienia dotyczące wystąpienia zawarte w umowie o wystąpieniu (część B poniżej), a także przepisy mające zastosowanie w Irlandii Północnej po zakończeniu okresu przejściowego (część C poniżej).

¹ Państwo trzecie to państwo niebędące członkiem UE.

² Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, Dz.U. L 29 z 31.1.2020, s. 7 („umowa o wystąpieniu”).

³ Okres przejściowy może, przed dniem 1 lipca 2020 r., zostać jednorazowo przedłużony o rok lub dwa lata (art. 132 ust. 1 umowy o wystąpieniu). Rząd Zjednoczonego Królestwa jak dotąd wykluczał takie przedłużenie.

⁴ Z zastrzeżeniem niektórych wyjątków przewidzianych w art. 127 umowy o wystąpieniu, z których żaden nie jest istotny w kontekście niniejszego zawiadomienia.

⁵ W szczególności umowa o wolnym handlu nie przewiduje takich zasad rynku wewnętrznego (w obszarze towarów i usług), jak zasada wzajemnego uznawania, zasada kraju pochodzenia i harmonizacja. Umowa o wolnym handlu nie znosi również formalności celnych i kontroli celnych, w tym formalności dotyczących pochodzenia towarów i materiałów użytych do ich wytworzenia, ani zakazów i ograniczeń przywozowych i wywozowych.

Porady dla zainteresowanych stron:

Aby zaradzić skutkom opisanym w niniejszym zawiadomieniu, producentom i eksporterom żywych roślin i zwierząt wprowadzanych na rynek UE, mającym siedzibę w państwie trzecim, w tym w Zjednoczonym Królestwie, zaleca się w szczególności zapoznanie się z wykazem inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii („wykaz unijny”: https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm). Gatunki ujęte w tym wykazie (w tym wszelkie części, gamety, nasiona, jaja lub diaspory, które mogłyby przeżyć i następnie się rozmnażać) nie mogą być przywożone na terytorium Unii, w tym przemieszczane tranzytem pod nadzorem celnym, i podlegają również innym ograniczeniom.

Uwaga:

Niniejsze zawiadomienie nie odnosi się do:

- przepisów UE dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego związanych z przemieszczaniem żywych zwierząt;
- przepisów UE w dziedzinie zdrowia roślin;
- przepisów UE dotyczących gatunków zagrożonych; ani
- przepisów UE dotyczących towarzyszących zwierząt domowych.

Tych kwestii dotyczą inne zawiadomienia, które są w przygotowaniu lub już zostały opublikowane⁶.

A. SYTUACJA PRAWNA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU PRZEJŚCIOWEGO

Po zakończeniu okresu przejściowego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych⁷ nie będzie już miało zastosowania w Zjednoczonym Królestwie⁸. Ma to w szczególności następujące skutki:

1. WPROWADZANIE ŻYWYCH ZWIERZĄT I ROŚLIN DO UE

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 zabrania się wprowadzania na terytorium Unii, w tym przemieszczania tranzytem pod nadzorem celnym, oraz

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_pl

⁷ Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35.

⁸ Informacje o stosowaniu rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 w odniesieniu do Irlandii Północnej znajdują się w części C niniejszego zawiadomienia.

przywożenia do Unii (z wyjątkiem transportu gatunków do obiektów w związku z ich eliminacją) żywych osobników gatunków objętych wykazem inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii („wykaz unijny”). Zakaz ten dotyczy także wszystkich części, gamet, nasion, jaj lub diaspor, które mogłyby przeżyć i następnie się rozmnażać. Zabronione gatunki wymienione są w załączniku do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1141, ze zmianami⁹.

Odstępstwa od wyżej wspomnianych ograniczeń są możliwe na podstawie zezwoleń wydawanych przez organy państw członkowskich na prowadzenie badań naukowych lub ochrony ex situ w odniesieniu do inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii, a także na produkcję do celów naukowych oraz późniejsze zastosowanie do celów medycznych. W wyjątkowych przypadkach, z uwagi na nadrzędny interes publiczny, zezwolenia mogą być wydawane na prowadzenie innych działań, ale pod warunkiem uzyskania upoważnienia Komisji.

Stosuje się również odstępstwo do właścicieli zwierząt domowych należących do inwazyjnych gatunków obcych umieszczonych w wykazie unijnym, przetrzymywanych w celach niekomercyjnych. Właściciele ci mają prawo je zatrzymać do naturalnego końca życia tych zwierząt. Muszą przy tym spełnić następujące warunki: a) zwierzęta te były przetrzymywane przed ich umieszczeniem w wykazie unijnym; b) zwierzęta te są przetrzymywane w obiekcie izolowanym i zastosowano wszelkie właściwe środki w celu uniemożliwienia im rozmnażania lub ucieczki.

2. WYPROWADZANIE ŻYWYCH ZWIERZĄT I ROŚLIN Z UE

Zgodnie z art. 7 lit d) rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 zabrania się wywożenia z Unii (z wyjątkiem transportu gatunków do obiektów w związku z ich eliminacją) żywych osobników gatunków objętych wykazem inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii („wykaz unijny”). Zakaz ten dotyczy także wszystkich części, gamet, nasion, jaj lub diaspor, które mogłyby przeżyć i następnie się rozmnażać. Zabronione gatunki wymienione są w załączniku do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1141, ze zmianami.

Zastosowanie mają wskazane powyżej odstępstwa na podstawie zezwoleń i odstępstwa dla właścicieli zwierząt domowych.

3. URZĘDOWE KONTROLE PRZYWOZU

Zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 kategorie towarów objętych kodami Nomenklatury scalonej, do których odniesienie znajduje się w wykazie unijnym, podlegają kontrolom urzędowym, mającym na celu weryfikację, czy a) nie znajdują się one w wykazie unijnym lub b) są objęte ważnym zezwoleniem. Jeśli

⁹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1141 z dnia 13 lipca 2016 r. przyjmujące wykaz inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014, Dz.U. L 189 z 14.7.2016, s. 4. Wersja skonsolidowana wykazu, zob.: https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/docs/R_2016_1141_Union-list-2019-consolidation.pdf

w wyniku takiej kontroli stwierdzone zostanie naruszenie, organy celne zawieszają przeprowadzanie procedury celnej lub zatrzymują towary. Ponadto, zgodnie z art. 13 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014, państwa członkowskie mogą stosować inne kontrole na granicach Unii, aby zapobiegać niezamierzonemu wprowadzaniu inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii (np. jako zanieczyszczenie innych towarów).

B. ISTOTNE POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE WYSTĄPIENIA ZAWARTE W UMOWIE O WYSTĄPIENIU

1. PRZEMIESZCZANIE TOWARÓW TRWAJĄCE W MOMENCIE ZAKOŃCZENIA OKRESU PRZEJŚCIOWEGO

Art. 47 ust. 1 umowy o wystąpieniu stanowi, że na warunkach w nim określonych przemieszczanie towarów trwające w momencie zakończenia okresu przejściowego traktuje się jako przemieszczenie wewnątrzunijne pod względem wymogów dotyczących zezwoleń na wywóz i przywóz określonych w prawie Unii.

Przykład: Żywe osobniki gatunku, który znajduje się w wykazie inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii, przemieszczane między UE a Zjednoczonym Królestwem w momencie zakończenia okresu przejściowego mogą zostać wprowadzone do UE, jeżeli:

a) objęte są ważnym zezwoleniem na podstawie art. 8 i 9 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 lub

b) ich przemieszczanie dotyczy transportu do obiektów w związku z ich eliminacją.

2. WNIOSKI O DODANIE INWAZYJNYCH GATUNKÓW OBCYCH DO WYKAZU UNIJNEGO

Od dnia wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE, tj. już podczas okresu przejściowego, Zjednoczone Królestwo nie może składać do Komisji wniosków o dodanie inwazyjnych gatunków obcych do wykazu unijnego¹⁰.

C. PRZEPISY MAJĄCE ZASTOSOWANIE W IRLANDII PÓŁNOCNEJ PO ZAKOŃCZENIU OKRESU PRZEJŚCIOWEGO

Po zakończeniu okresu przejściowego stosuje się Protokół w sprawie Irlandii/Irlandii Północnej („protokół IE/NI”)¹¹. Protokół IE/NI, którego początkowy okres stosowania wynosi 4 lata po zakończeniu okresu przejściowego, podlega okresowemu zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Ustawodawcze Irlandii Północnej¹².

¹⁰ Art. 128 ust. 6 umowy o wystąpieniu oraz pkt 12 załącznika VII do umowy o wystąpieniu.

¹¹ Art. 185 umowy o wystąpieniu.

¹² Art. 18 protokołu IE/NI.

Zgodnie z protokołem IE/NI pewne przepisy prawa UE mają zastosowanie również do Zjednoczonego Królestwa i w Zjednoczonym Królestwie w odniesieniu do Irlandii Północnej. Ponadto UE i Zjednoczone Królestwo uzgodniły w protokole IE/NI, że w zakresie, w jakim przepisy UE mają zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa i w Zjednoczonym Królestwie w odniesieniu do Irlandii Północnej, Irlandia Północna jest traktowana jak państwo członkowskie¹³.

Protokół IE/NI przewiduje, że rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych ma zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa i w Zjednoczonym Królestwie w odniesieniu do Irlandii Północnej¹⁴.

Oznacza to, że odniesienia do UE w częściach A i B niniejszego zawiadomienia należy rozumieć jako odniesienia obejmujące Irlandię Północną, podczas gdy odniesienia do Zjednoczonego Królestwa należy rozumieć jako odniesienia dotyczące wyłącznie Wielkiej Brytanii.

W szczególności oznacza to między innymi, że:

- Przemieszczanie towarów z Irlandii Północnej do państwa trzeciego stanowi wywóz towarów w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 1143/2014.
- Przemieszczanie towarów z Irlandii Północnej do UE nie stanowi przywozu, lecz wewnątrznijne przemieszczanie towarów do celów rozporządzenia (UE) nr 1143/2014.
- Przemieszczanie towarów z państwa trzeciego lub z Wielkiej Brytanii do Irlandii Północnej stanowi przywóz do celów rozporządzenia (UE) nr 1143/2014, w tym do celów kontroli urzędowych.
- Wprowadzanie do obrotu i wszelkie inne zastosowania w Irlandii Północnej gatunków znajdujących się w wykazie unijnym są zabronione, z wyjątkiem działań objętych ważnym zezwoleniem. To ograniczenie ma również zastosowanie do towarów wysyłanych z Wielkiej Brytanii do Irlandii Północnej.
- Rozporządzenie (UE) nr 1143/2014 ma zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do Irlandii Północnej, tj.:
 - W odniesieniu do Irlandii Północnej Zjednoczone Królestwo ustanawia i przyjmuje plan działania w celu rozwiązania kwestii priorytetowych dróg niezamierzonego wprowadzania i rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii.
 - W odniesieniu do Irlandii Północnej Zjednoczone Królestwo ustanawia system nadzoru obejmujący inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Unii oraz powiadamia Komisję i informuje państwa

¹³ Art. 7 ust. 1 umowy o wystąpieniu w związku z art. 13 ust. 1 protokołu IE/NI.

¹⁴ Art. 5 ust. 4 protokołu IE/NI i sekcja 26 załącznika 2 do tego protokołu.

członkowskie o wykryciu wprowadzenia lub obecności inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii.

- W odniesieniu do Irlandii Północnej Zjednoczone Królestwo wprowadza skuteczne środki zaradcze wobec tych inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii, które rozprzestrzeniły się na szeroką skalę na jej terytorium. Wprowadzane są też odpowiednie środki renaturyzacyjne.
- W odniesieniu do Irlandii Północnej Zjednoczone Królestwo ustanawia przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia tego rozporządzenia oraz zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” dąży do odzyskania kosztów środków niezbędnych do zapobieżenia niepożądanemu oddziaływaniu inwazyjnych gatunków obcych, jego zminimalizowania lub złagodzenia.
- Obowiązek sprawozdawczy ustanowiony w art. 24 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 ma zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do Irlandii Północnej.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 protokołu IE/NI przepisy prawa Unii mające zastosowanie na mocy tego protokołu, które zabraniają wywozu towarów lub go ograniczają, mają zastosowanie wyłącznie do handlu między Irlandią Północną a innymi częściami Zjednoczonego Królestwa, w ściśle wymaganym zakresie wynikającym ze zobowiązań międzynarodowych Unii.

W szczególności oznacza to między innymi, że:

- Art. 7 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 nie ma zastosowania do wywozu z Irlandii Północnej do Wielkiej Brytanii inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii.

Protokół IE/NI wyklucza jednak możliwość, by Zjednoczone Królestwo w odniesieniu do Irlandii Północnej:

- uczestniczyło w podejmowaniu decyzji i kształtowaniu decyzji Unii¹⁵;
- wszczyłało procedury sprzeciwu, procedury ochronne czy procedury arbitrażowe, o ile takie procedury dotyczą przepisów technicznych, norm, ocen, rejestracji, świadectw, homologacji lub zezwoleń wydanych lub przeprowadzonych przez państwa członkowskie UE¹⁶;
- pełniło rolę wiodącego organu w zakresie ocen, badań i zezwoleń¹⁷;

¹⁵ W przypadku gdy konieczne będą wymiana informacji lub wzajemne konsultacje, odbędą się one we wspólnej doradczej grupie roboczej ustanowionej na mocy art. 15 protokołu IE/NI.

¹⁶ Art. 7 ust. 3 akapit piąty protokołu IE/NI.

¹⁷ Art. 13 ust. 6 protokołu IE/NI.

- powoływało się na wzajemne uznawanie w UE upoważnień wydawanych przez organy Zjednoczonego Królestwa¹⁸.

W szczególności oznacza to między innymi, że:

- Zjednoczone Królestwo w odniesieniu do Irlandii Północnej nie może wnosić sprzeciwu wobec aktualizacji wykazu inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii;
- Zjednoczone Królestwo w odniesieniu do Irlandii Północnej nie może składać do Komisji wniosków o dodanie inwazyjnych gatunków obcych do wykazu inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii na podstawie art. 4 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014; oraz
- zezwolenie na podstawie art. 8 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 wydane przez Zjednoczone Królestwo w odniesieniu do Irlandii Północnej nie jest uznawane w państwach członkowskich UE.

Na stronie internetowej Komisji poświęconej inwazyjnym gatunkom obcym (https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm) znajdują się ogólne informacje na temat mającego zastosowanie prawodawstwa Unii. W razie potrzeby na stronach tych będą zamieszczane dodatkowe informacje.

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Środowiska

¹⁸ Art. 7 ust. 3 akapit pierwszy protokołu IE/Ni.